శ్రీ వేదవ్యాసాచార్యాయ నమః

భారతసావిత్రి

శ్లోక వచనాన్వితముగు నది.

ఇది.

శ్రీ వేదవ్యాస ప్రోక్తమయినదిన్ని భారతః పంచమో వేదః యను శ్రుతిసారమైనదిన్ని ఎల్లరకు పఠనీయమైనదిన్ని పాపనాశనము చేయు నదిన్ని అయివున్నది.

ఈ గ్రంధమును కదళీపురమను నామాంతరముగల పెదకళ్లేపల్లి కాపురస్థుడయిన కొండ్రాలి వెంకట హనుమంతరావు వల్ల ప్రచురింప బడెను.

కృష్ణా స్వదేశీ ముద్రాక్షరశాల,
మచిలీపట్నము.

1908

వెల ఒక అణా మాత్రమే.

శ్రీ రా ము లు .

శ్లోకపూర్వకమైన భారతసావిత్రి.

ద్వారవత్యాంస్థితంకృష్ణం । సమాహూయయుధిష్ఠిరః । సంధ్యర్థంప్రేషయామాస । కురూణాంపాండవైస్సహ । శ్రీకృష్ణో రథవేగేన గత్వావైహస్తినాపురం । విదురస్య గృహంగతం । చోదయామాసదారకం । విదురోదృష్టవాన్కృష్ణం । స్వాగతంతేమహాప్రభో । విదురఉవాచ । భవద్దర్శనమాత్రేన కృతకృత్యోస్మిసర్వదా । అద్యమేసఫలంజన్మచాద్యమే । సఫలంతపః । అద్యమేపితరస్తుష్టా । గోవిందేగృహమాగతే । జన్మాష్టమీచ । నవమీచచతుర్దశీచ । చాద్యాయనంచవిషువచ్చ దినత్రయంచ । అద్యైవపిండ పితృయజ్ఞ మఘస్యకాలో । చామావరేచనవాసాగృహమాగతేతు ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ । సాధుసాధుమహాప్రాజ్ఞా । సర్వశాస్త్రవిశారద । ఇష్టంతేయద్వరంబ్రూహి । దదామికురునందన । విదురఉవాచ ॥ అక్షతాన్విప్రహస్తేన । మాతృహస్తేనభోజనం । పిండంచపుత్రహస్తేన । దేహిమేమధుసూదన । భోజనంవిప్రసంకీర్ణం బంధుసంకీర్ణమం

దిరం । శయనంసుతసంకీర్ణం । దేహి మేమధుసూదన । అనా
యాసేనమరణం । వినాదైన్యేనజీవనం । అనారాధితగోవింద ।
చరణస్యకుతోభవేత్ । కృష్ణస్యాగమనంశ్రుత్వా । రాజరాజ
స్సుయోధనః । విదురస్యగృహంగత్వా చేదంవచనమబ్రవీత్ ॥
సుయోధనఉవాచ । భీష్మద్రోణావతిక్రమ్య । మాంచైవమధు
సూదన । కిమర్థంపుండరీకాక్ష కృతంవృషలభోజనం ॥ శ్రీకృష్ణ
ఉవాచ । శుద్ధంభాగవతస్యాన్నం । శుద్ధంభాగీరథీజలం । శుద్ధం
విష్ణుపదధ్యానం । శుద్ధమేకాదశీవ్రతం । అశూద్రాభగవద్భ
క్తా । విప్రాభాగవతాస్స్మృతాః । సర్వవర్ణేషుతేశూద్రాయే
హ్యభక్తాజనార్దనే । చండాలం మమభక్తానాం నావమన్యేత
బుద్ధిమాన్ । అవమన్యేతమూఢాత్మా । రౌరవంనరకంవ్రజేత్ ।
భోజనంపృచ్ఛసేరాజ న్నాదరంకింనపృచ్ఛసే । భోజనంగతజీ
ర్ణం స్యాదాదరంత్వజరామరం । ద్విషదన్నంనభోక్తవ్యం ।
ద్విషంతంనైవభోజయేత్ । పాండవాన్ద్విషసే రాజన్మమప్రా
ణాహిపాండవాః । సంప్రీతాన్నానిభోజ్యాని నోపభోజ్యానివైరి
ణః । నచసంప్రీయసేరాజ న్నచాప్యాపద్గతావయం । అవరే
ణోపనీతాని । శాకాన్యపిసుయోధన । ప్రీణంతిమమగాత్రాణి
నామృతంమానవర్జితం । మమవాక్యంకురుశ్రేష్ఠశాంతింగచ్ఛసు
యోధన । రాజ్యంతేషాంసమందత్వాయయాయం పంచోత్తరం
శతం । గోత్రక్షయోనకర్తవ్యో । రాజాన్పంచోత్తరంశతం ।

నద్యా పశవర్ణాణిచా । జ్ఞాతంతు త్రియోదశే । పంచగ్రామా ర్థినోంజ౯ । పాండవాశ్చ పరాధిప । ఇంద్రప్రస్థం యమప్రస్థ మవంతీంవారణావతీం । దేహి మే చతురో గ్రామాన్ । పంచమం హాస్తినాపురం । పంచగ్రామాన్ ప్రణీతోస్మి దత్వా తుశరణంవ్రిజ ॥ సుయోధన ఉవాచ । ఇంద్రప్రస్థంగురోర్దత్తంయమప్రస్థం కృపస్యచ । భీష్మాయ వారణవతీ చావంతీ సూర్యసూనవే । వారణం గ్రామమస్మాకం । పంచగ్రామా అనక్రమాత్ । ఏవం హైవస్థితాన్గ్రామాన్ । శృణు దేవకీ నందన । సూచ్యగ్రేణ సతీక్ష్ణేన యావద్భిద్యేత మేదిని ! అవాంతావన్న దాస్యామి । పినా యుద్ధేన కేశవ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ । యదాయుధా పశ్యసివానర ధ్వజంధనుర్ధరం । పాండవమధ్యమంరణే । గదాప్రహస్తంబ లినం । వృకోదరంతదాతదా దాస్యసిసర్వమేదినీం ॥ సుయోధ న ఉవాచ । హిరణ్యవర్ణం పరిపూర్ణగాత్రం । మేఘోన్నతం మత్తగజేంద్రవీర్యం । ఆదిత్యపుత్రం బహుశత్రునాశనం । ప శ్యాముకర్ణంరథ మారూఢంతం ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ । ఏకాకీపా దచారీచయదినాయాసికౌరవ । వక్తారోధర్మశాస్త్రాణాంమ హ్యాధ్యామప్యపాయనః ॥ ద్రోణ ఉవాచ । సరేచతుష్కంతురగే చషోడశంగజేశతం పంచశతంరథేషు । కృద్ధోర్జునోముంచతిబా ణవర్షం స్వాతీగతశ్శుక్రఇవాతివృష్టిం ॥ సంజయ ఉవాచ । మే దినీభారసంహారంపార్థసారధమచ్యుతం పృణమామిహృషీకే

శం । కేశవంచక్రపాణినం॥ శ్రీవేదవ్యాసఉవాచ । దుర్లభావిప్ర
గోష్ఠీచ । గంగాస్నానంచదుర్లభం । దుర్లభాహరిభక్తిశ్చదుర్ల
భాభారతీకథా । భారతఃపంచమోవేదోయః పఠేచ్ఛృణుయా
దపి । భారతస్యైకపాదంచ । గంగాదర్శనమేవచ । విష్ణో
స్మరణమాత్రేణ సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే॥ సంజయఉవాచ । సా
రంభాగీరథీతోయం । సారంజాప్యంచవైదికం । బ్రహ్మచర్యం
తతస్సారంసారంమాధవసేవనం ॥ ధృతరాష్ట్రఉవాచ । బ్రూ
హిసంజయ యద్వృత్తంయుద్ధం తేషాంమహాత్మనాం । పాండ
వానాంకురూణాంచ సంప్రవృత్తేమహాత్మయో । కేతత్రప్రము
ఖాయోధాః । కేచతత్రమహారథాః । మహాబలాశ్చకేతత్ర ।
కథంతేనిహతారణే । భీష్మద్రోణౌకథంభగ్నౌ । కర్ణశల్యౌక
థంహతౌ । పుత్రాస్తుమేహతాః కేనరాజరాజస్సుయోధనః ॥
సంజయఉవాచ । శృణురాజన్ప్రవక్ష్యామి । యథాద్రక్ష్యా
మ్యహాంస్ఫుటం । పాండవానాంబలేయోధాస్సర్వేవిష్ణుపరా
క్రమాః । కౌరవాణాంబలేయోధా । స్సర్వేసంకర్షణప్రభాః।
అర్జునస్సాత్యకిశ్చైవ । దృష్టద్యుమ్నోఘటోత్కచః । శిఖండీ
చాభిమన్యుశ్చ వాయుపుత్రోమహాబలః । నకులస్సహదేవశ్చవి
రాటోద్రుపదస్తథా । యుధిష్ఠిరపురోగాశ్చ । త్రయోదశమ
హారథాః । శకునిస్సౌబలోభీష్మః । కృతవర్మాజయద్రథః ।
భూరిశ్రవాస్తు బాహ్లీకోభగదత్తస్తథైవచ । ఉలూకస్సోమద

త్రశ్చ । శశిబిందుశ్చపార్థివః । ద్రోణోద్రౌణిఃకృపశ్శల్యో ।
వృషసేనోహలాయుధః । వైకర్తనోవికర్ణశ్చ కళింగశ్చ తథైవ
చ । దుశ్శాసనోవిచిత్రశ్చ । రాజాదుర్యోధనస్తథా । చతుర్విం
శతియుక్తావై.। కౌరవేషుమహారథాః । భీష్మఉవాచ । అర్జున
స్సహపుత్రేణ । ద్రోణస్సహసుతేనచ । అహంభూరిశ్రవా
శ్చైవ । షడేతేతిరథాస్స్మృతాః । దేవదానవగంధర్వా । అసు
రాయక్షరాక్షసాః । అతితాస్త్రిషులోకేషు । యేనతేవిరథాః
కృతాః ॥ భీష్మఉవాచ । అహమేకంత్రిభిర్ద్రోణః । పంచ
భిస్సూర్యనందనః । నిమిషంద్రోణపుత్రస్తు । నిమిషార్ధంధనం
జయః ॥ లక్ష్మణశ్శరసంధానె దురాపాతెచరాఘవః । దృఢ
ముష్టిస్సురాధేయ। స్త్రిగుణస్తుధనంజయః।ఆదిపర్వం।సభాపర్వం।
పర్వమారణ్యకంతథా। విరాటపర్వంవిజ్ఞేయం । చాతుర్థంతదనం
తరం । ఉద్యోగంపంచమంపర్వం । భీష్మపర్వంతతఃపరం । సప్త
మంద్రోణపర్వంతు । కర్ణపర్వంతతఃపరం।నవమంశల్యపర్వం
తు। గదాపర్వంతతఃపరం। ఇషీకంచతతఃప్రోక్తం।గర్భపాతన
మేవచ । త్రయోదశంతుస్త్రీపర్వం । ప్రదానముదకస్యచ ।
శాంత్యానుశాసనెచైవ । అశ్వమేధకమాశ్రమం । మౌసలాఖ్యం
మహాపర్వం । మహాప్రస్థానికంతథా । స్వర్గారోహణపర్వం
తు హరివంశస్తథైవచ । ఇత్యష్టాదశసంఖ్యాక పర్వాణిమునిర
బ్రవీత్ । హేమంతెప్రథమేమాసె శుక్లపక్షెత్రయోదశెప్రవృ

త్తంభారతం యుద్ధం నత్కుత్రేయమద్దైవతే । ఫల్గున్యాంతుహ తో౽భీష్మః । కృష్ణపక్షేతుసప్తమె । అష్టాదరధసహస్రాణి నవ దంతిశతానిచ । రాజపుత్రసహస్రైకం । హత్వాభీష్మోన్యవర్త తే । అష్టమ్యాంచైవసౌభద్రో । నవమ్యాంచజయద్రధః । దశ మ్యాం భగదత్తస్తుమహాయుద్ధేనిపాతితః । ఏకాదస్యామర్ధరా త్రేహతో౽పిరో౽ఘటోత్కచః । తతఃపరిభాతసమయె । విరాట ద్రుపదావాహతా । ద్వాదశ్యాంచైవ మధ్యాహ్నె ద్రోణాచార్యో రణేహతః । రాజపుత్రసహస్రైక మశ్వానామయుతంతధారధ తిసంఖ్యలక్షాణి నృణాంలక్షాశ్చతుర్దశ । ధనుర్ధరో౽హతో ద్రోణిహత్వాచైవన్యవర్తతే। త్రయోదశ్యాంతుపూర్వాహ్నె వృషసేనోరణేహతః । చతుర్దశ్యాంతు మధ్యాహ్నె రాజాదు శ్శాసనోహతః । తస్మిన్నేవమహాయుద్ధే వర్తమానెచతుర్దశె । హతో వైకర్తనఃకర్ణః । లంబమానెదివాకరె । నిశ్చబ్దతూర్యం హతయోధముఖ్యం । పరిశాంతదర్పం ధృతరాష్ట్రసైన్యం । న శోభతేసూర్యసుతేన హీనంబృందం గ్రిహాణామివ చంద్రహీ నం । ముఖంకమలపత్రాక్షం పుణ్యంశ్రవణవర్జితం । తద్దైవకావం సైన్యంకర్ణహీనంనశోభతే । వ్యూఢోరస్కం విపులవక్షసం । తప్తహేమావభాసం । కర్ణందృష్ట్వాభువిని పతితం పార్థబాణా వసక్తం । పాంసుగ్రస్తం మలినవదనం । పుత్రమన్వీక్షమాణో । మందంమందంపతతి సవితా మేదినీమందరశ్మిః ॥ శ్రీకృష్ణఉవా

చ । త్వయామయాచకుంత్యాచ । ధరణ్యా వాసవేనచ । జా
మదగ్న్యేనరామేణ । షడ్భిఃకర్ణోని పాతితః । ఉలూకస్సోమ
దత్తశ్చ । సహదేవేనపాతితః । యుధిష్ఠిరేణవీరేణ । మద్రరా
జోమహాబలః । అమావాస్యామధ్యరాత్రే । రాజాదుర్యోధనో
హతః । కథందుర్యోధనోరాజా । భీమసేనే నపాతితః । గద
యాతాడితశ్చాసీ । ద్భీమసేనో వ్యమర్షణః । సంజయఉవాచ ।
నభూతంతాదృశంయుద్ధం క్షత్రియాణాంతరస్వినాం । అన్యథా
భావితంయుద్ధం । చక్రిణాకృతమన్యథా । దృష్టద్యుమ్నశ్శిఖం
డీచ । ద్రౌపద్యాఃపంచచాత్మజాః ఏవంమష్టా దశంఘ్నంతి
అక్షౌహిణ్యాందినేదినే । దినానిదశభీష్మేణ । భారద్వాజేన
పంచచ । దినద్వయంతు కర్ణేనశల్యే నార్ధదినంతథా । దినార్ధం
తుగదాయుద్ధమే తద్భారతముచ్యతే । నవనాగసహస్రాణి ర
థాశ్వపపచారిణః । స్వపూర్వస్మాచ్ఛతగుణా । భవేయుశ్చో
త్తరోత్తరాః । సర్వక్షేత్రేషుకురుక్షేత్రే । సమక్షేత్రే మహోత్త
మాః । పార్థేనపాపిపితాస్వర్గం । రాజపుత్రాయశస్వినః । ర
ణనంజ్ఞేన యజ్ఞేనదీక్షితోయం యుధిష్ఠిరః । వేదింకృత్వా కురు
క్షేత్రం । యూపంకృత్వాజనార్ధనం । సూత్రంతు సహదేవంచ
మంధానం నకులంతథా । దుర్యోధనంపశుంకృత్వా । వహ్నింకృ
త్వావృకోదరం । హోతారమర్జునంకృత్వా । భీష్మద్రోణామ
హావిః । గాండీవేనస్వరేణెవహుతా యమానేషు రాజసు । అయా

చితమిదంద్రవ్యం | హాయ మేధవివర్జితం| ఇమాంభారతసావిత్రీం|
ప్రాతరుత్థాయయఃపఠేత్ | దివావాయదివారాత్రౌ | సమేషు
విషమేషుచ | అహోరాత్రకృతంపాపం | క్షణమాత్రేణనశ్య
తి | నభయంవిద్యతేకించి | కార్యసిద్ధించగచ్ఛతి | యత్ఫలం
గోసహస్రస్యస్వర్ణా లంకృతిగస్యతత్ | విందేద్దత్త స్యసా
త్రిషు వ్యాసస్యవచనం తథాశృణ్వంతోయే పఠంతోయే | వి
ష్ణోర్మాహాత్మ్యముత్తమం | సర్వపాప విముక్తాత్మా యాస్యంతిపర
మాంగతిం | యో గోశతం కనకశృంగమయం దదాతి | విప్రా
య | వేదవిదుషేచ బహుశ్రుతాయపుణ్యాంచ భారతకథాం |
పఠతిశృణోతి | తుల్యంఫలంభవతి తస్యచతస్యచైవం | ఇతిశ్రీ
వ్యాస ప్రోక్తాభారత సావిత్రీసంపూర్ణా॥

శ్రీరస్తు.

భారతసావిత్రి.

శ్రీరామాశ్రితాప్త। త్సారసరవిభాను వంశసాగరచంద్రా। భూరిదయారససాంద్రా। సారసపత్రాక్ష రామచంద్ర నరేంద్రా॥ * * *

వచనము.

అవధరింపుము - ధర్మరాజు ద్వారకా నగరంబుననున్న శ్రీకృష్ణదేవునింబిలిపించి కౌరవులకుఁ మమ్మునుసంధి సేయవలయు నని ప్రార్థించి రాజ్యభారంబును పవద్దేవుండు నట్లగుగాక యని హస్తినాపురంబునకువచ్చి తన సారథియైన దారుకునింబిలిచి విదురునింటికి రథంబుపోవనిమ్మనిన నతండట్లుచేసెను. అంతవిదురుండు గోపాలదేవునెదుర్కొని సాష్టాంగ దండప్రణామంబులాచరించి లోకనాయకా, మేలుగలుగ విజయముచేసితిరి మీ చరణారవిందంబులు గనుగొనుటవలన నేనెల్లభంగులఁ గృతార్థుండనైతి

నిప్పుడు నాజన్మంబుసఫలంబయ్యె నాతపంబుఫలించె నాపు ణ్యంబులీడేరె దామోదరా, మీరు నాగృహంబునకు వేంచే యుటంజేసి జన్మాష్టమియు - మహానవమియు - ననంతచతుర్దశి యు - దక్షిణాయనపుణ్యకాలంబు - నుత్తరాయణ సంక్రాం తియు - తులా మేషసంక్రాంతియు - దశమియు - నేకాద శియు - ద్వాదశియు - నమావాస్యయు లోనుగాగల పుణ్య దినంబులు మాకు సమకూరెననుటయు - నవ్వసుదేవనందనుండు విదురునింజూచి యతిశయించినప్రజ్ఞయు సకలశాస్త్రజ్ఞానంబు నుగల నీ పలుకులకు మెచ్చితి గావలసినవరంబులు వేడు మిచ్చెద ననిన నవ్విదురుండుసంతోషించి పురుషోత్తమా, నాయింట వేల కొలది బ్రాహ్మణులు భుజింపవలయు - నామందిరంబున బంధు జనంబులు నిండియుండవలయు - నీశయునించుశిరి కొడుకులు గూతుండ్రును గలసిసందడిగా నిండియుండవలయు - నిట్టివ రంబుదయ సేయవలయుననిన నద్దేవుండట్లయగుగాక యనివరం బొసంగె, * అంత శ్రీకృష్ణదేవునిరాక నెరింగి - రాజరాజగు దుర్యోధనుండు విదురుని సదనంబునకువచ్చి మధుసూదను నవ లోకించి కమలాక్షా, భీష్మద్రోణుల నుల్లంఘించి మాయింటికిరాక శూద్రునియింట భుజియించుట యర్హంబె యనవిని రుక్మిణీవల్ల భుండుసుయోధనుంజూచి యిట్లనియె. పరమభాగవతోత్తముని యన్నంబును - గంగాతోయంబును - శ్రీవిష్ణుదేవుని పాదపద్మ

ధ్యానంబును - ఏకాదశీవ్రతంబును - పరిశుద్ధంబని పెద్దలవలన నెఱుంగవే - విష్ణుభక్తిపరాయణుండైన మనుజుండు నాలవజాతిని జన్మించినవాడైనను శూద్రుండుగాడు - పరమభాగవతోత్తముండైన బ్రాహ్మణుండనంబరగు - సకలజాతులయందును విష్ణుభక్తిలేనివాడు శూద్రుండనంబరగు నారయ డ భక్తిగలిగినవాడు చండాలుడయిన నవమానించుట బుద్ధిమంతులకు నుచితంబు కాదది యెఱుంగక నాభక్తులదూషించిన నరాధములు కౌరవాది నరకంబులం జెందుదురు * రాజేంద్రా, యాదరంబునఁ దుగ పలయుఁగాని భోజనంబునుగఁబనియేమి? యన్నంబు క్షామములో నజీర్ణంబగు - యాదరంబు శాశ్వతంబయి యుండుఁ బగవాని యింట భుజియించుటయుఁ బగతునికిభోజనం బిడుటయు నర్హంబుగాదు - నీవుమాకుఁ బగవాడవగుటంజేసి నీ యింట భుజియింపరాదది యెట్లంటేని పాండవులుమాకు బరమాప్తులౌటం జేసి వారియెడఁజేసిన యపరాధంబు మాయందు నిత్యంబయ్యె - మాకుఁబాండవులు ప్రాణపదంబగుట యెఱుంగవే? ప్రియపూర్వకంబుగా బిలిచినవారియింట భుజియించుట యుచితంబు - అన్నంబులేకున్న నాపత్కాలంబున నెర్వరింటనయిన భోజనంబు సేయందగును - మీరుమాయెడ క్షేమలేదు - మేముఅన్నంబు లేనివారముకాము. సుయోధనా, యాదరంబు మీచనొనంగిన శాకమాత్రంజేసియు మామనంబున నమృతోపమానంబయియుం

డును - భక్తి లేకయిచ్చిన యమృతంజేని నిస్సారముగా నె
న్నుదును - నాపలుకులు వినగలవాడవంటే నీదురభిమానంబు
విడిచి పాండునందనులకు సగభాగంబుగా భూమిపంచియిచ్చి
మీరునూర్గురును - వారైదుగురును గలిసిసుఖంబున నుండవల
యుఁ గులంబునకు హానిదేవలదు - మీరునూటయొక్కరు నేకీభ
వించియుండుట కార్యంబు * అదిగాక కాననాంతరంబున
నం బన్నెండేండ్లు వనవాసంబును - నొకయేడజ్ఞాతవాసంబును
జేసివచ్చిన ధర్మనందనాదుల కేవురికి నైదూళ్లడుగుచున్నా
వారు - * అవియేవియంటేని - ఇంద్రప్రస్థంబును - నవంతి
యు - యమప్రస్థంబును - వారణావతంబును - నివి నాలుగు
గ్రామంబులు - ఐదవది హస్తినాపురంబునుం గోరుచున్నవా
రు - గావున- నవశ్యంబు నివియివ్వందగినవి యనినవిని దుర్యో
ధనుండు శ్రీగృష్ణదేవునింజూచి యిట్లనియె." కేశవా-కయ్యం
బు సేయుక గాని యేనువాడిగల సూదిమొనమోపిన మాత్రంబే
నియు భూమి బంచియివ్వంగలవాఁడనుగాను- అనుటయు
శ్రీకృష్ణదేవుండు దుర్యోధనుంజూచి యిట్లనియె, ధృతరాష్ట్ర
నందనా- కపిధ్వజంబును గాండీవంబును మెఱయఁ బాండవమ
ధ్యముండయిన యర్జునుండు, నుద్దండ గదాదండంబు మెఱ
యఁ బిరబిరం ద్రిప్పుచు వేదండంబునుంబోలె వృకోదరుండును
రణంబునకువచ్చి నిలిచినప్పుడు సకల రాజ్యంబును నీవేపంచి

యిచ్చెదవనిన విని దుర్యోధనుండు శ్రీకృష్ణ దేవునింజూచి యిట్లనియె. * కుందనంబుచందంబుననందంబగు దేహకాంతులు వెలుంగమదపుటేనుంగు విడివడినకరణి మహామేఘంబునుంబోలె గర్జిల్లుచు - నెదిరించిన శత్రుసైన్యంబులను క్రుడంచుచు నారథంబు ద్రిగతులనడిపింపంజేయుచు - నాదిత్యనందనుండయిన కర్ణుండు సమరంబునందేజరిల్లు నెడ నీవు చూడగలవాడవనిన - శ్రీకృష్ణదేవుండు సుయోధనుంజూచి యిట్లనియె. * ఈబలంబును నమ్మితివేని నీవు యేనుంగులు గుఱ్ఱంబులు రథంబులు లేక యొంటరివై చిక్కి పాదచారంబున బలాయనంబు సేయుంగల వాడవని శ్రీకృష్ణుండు మఱియు సుయోధనుంజూచి యిట్లనియె - నట్లుగాక యుండెనేని ధర్మశాస్త్రకర్తలును - యాజ్ఞవల్క్య ప్రభృతులును - మద్యపానంబుజేసినవానియట్లు అసత్యవాదులౌదురుగాక - ఉత్తర గోగ్రహణంబునం దలపోగలలోచన విచ్చినప్పుడు పరాజయంబునొంది మగుడియుద్ధంబునకుంబూనిన దుర్యోధనుం డొక్కరుండు, దొల్లి త్రేతాయుగంబున నాంజనేయుం డొక్కరుండువచ్చి లంకనిశ్శంకం జొచ్చి యశోకవనంబు విరిచి తన పుత్రుండయిన యక్షునింజంపి లంకా నగరంబుదహించి జయంబు చేకొనుట యెఱింగి మఱియుంగయ్యంబునకుంబూనిన రావణుండొక్కరుండు - మీరిరువురు పురుషులు లోకంబున

మూర్ఛ లనంబఱగుదురనుటయు - ద్రోణాచార్యుం డిట్లనియె
కృష్ణార్జును లేకీభవించి శుక్రుండుస్వాతీగతుండై యతివృష్టి
గురియుచందంబునఁ గాళ్ళలంబులమీద నాలుగేసిబాణంబు
లు - నశ్వంబులపైఁ బదునారేసిసాయకంబులును రేఁనుంగుల
మీద నూరేసియమ్ములును - రథంబులపై నూరేసి విశిఖం
బులనేసి బాణవర్షంబు గురియింపగలవారనిన, * అంత
ట సంజయుండు ధృతరాష్ట్రు నుద్దేశించి కేల్మోగిచి సా
ష్టాంగ దండప్రణామంబాచరించి స్వస్తిశ్రీకర శ్రీకంఠ వర
ప్రసాద సహస్రనాగబల సంపన్నుతేతన అగ్నిస్తంభ జల
స్తంభ ఇంద్రజాల మహేంద్రజాల విద్యా సంయుక్తుండైన
ధృతరాష్ట్ర, నీనందనుండగు దుర్యోధన చక్రవర్తి నూరుగురు
తమ్ములును - నూటయొక్క తనయులును నిరువదివేల లక్ష
బంధువర్గంబులును - నూరుకోట్లనియోగుఖ - నేడుకోట్ల
యుయోనినంభవులును - బదునాలుగుకోట్ల లలాటపట్టవర్ధనులు
ను - మూడుకోట్లదండనాయకులును - జతుష్కోటిసామంతు
లును - గోటియాటెక్కోలలవారును - దుష్టాపతులును - లక్షయు
నేబదివేలఁబానిసలును కోటితొమ్మిదిలక్షల శుద్ధపైరులును - నలు
వదివేలపిరవిండ్లవారును నాలుగులక్షలసంగ్రామవిజయులును -
బదియేనులక్షలభద్రజాతియేనుంగులును - నైదులక్షలసంగ్రామ
ధంతులును - నాలులక్షలమహామంత్రులును - యేడులక్షల

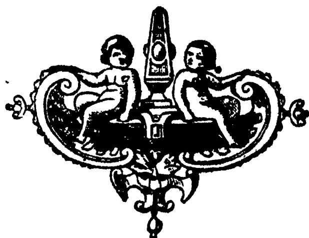
డెబ్బదితొమ్మిదివేలవత్సరంబులును గలిగి - విభవంబుతోడ నేలినది హస్తినాపురంబు నెక్కినదికనకరథంబును ద్రొక్కినది మాణిక్యకిరీటంబును దన పేరు రాజ రాజనివహించి - నిత్యకళ్యాణంబును - పచ్చలతోరణంబులుంగలిగి - నవఖండమండలాధీశ్వరుండై - యూరుఖండంబుల - దానేలుచు మూడుఖండంబులవారిచేతం గప్పంబులుగొనుచు గన్నులంజింతామణియుం - శేతులన్పర్శవేదియుం - బాదములపద్మరేఖలుంగలిగిపట్టిమర్యోధనచక్రవర్తి వైరియై - భూభారంబుహరియింపంగోరి సారథ్యంబుసేయుం బూనిన - యచ్యుతునకు - హృషీకేశునకుం - త్రివిక్రమునకుం జక్రధరునకు - శ్రీకృష్ణదేవునకు - దండప్రణామంబుగావించితి ననియె - తదనంతరంబున వేదవ్యాసమునీంద్రుండు - ధృతరాష్ట్రునకిట్లనియె * బ్రాహ్మణులతోడిసద్గోష్ఠియు - గంగాపానంబును - విష్ణుపాదసంసర్శంబును - భారతకథాశ్రవణంబును - నయిదవవేదంబనంబరగు - భారతంబున నొక్కశ్లోకంబున నగంబైనవినుటయు వీనిచే సకలపాపంబులును దొలంగునని భారతరణప్రకారంబు ధృతరాష్ట్రునకువినుపింప సంజయు నియోగించెననియె * అంతధృతరాష్ట్రుండు సంజయుంగాం గాని మహాత్ములైనపాండవులకుం గౌరవులకు ఘోరయుద్ధంబు వాటిల్లునెడ నిరువాగులనెవ్వరెవ్వరు మొనమానిసులైయుండిరి - ఎవ్వరెవ్వరతిరథ మహారథసమరథార్ధరథాదిరథశ్రేష్ఠులు - ఎవ్వ

రెవ్వరుమహాత్ములైరి భీష్మద్రోణులెత్తెరంగునబడిరి దుర్యోధనుండు భీమసేనుచేతనెత్తెఱంగునంబడియె . నదిసవిస్తరంబుగవినుపింపు మనుటయు - సంజయుండుధృతరాష్ట్రునుద్దేశించియిట్లనియె * కౌరవబలంబులోన సుయోధనుండును కృతవర్మయు - శల్యుండును - భూరిశ్రవసుండును - బాహ్లీకుండును - సోమదత్తుండును - హాలాయుధుండును - నతిరథులును - సైంధవుండును నీలుండును - వృషసేనుండును - మహారథులును - బృహద్బలుండును - శకునియు - భగదత్తుండును - లక్ష్మణకుమారుండును - సమరథులును - దండధారుండును - గర్ణుండును - విందానువిందులుమనర్ధరథులు - సుకృపుండును - నశ్వత్థామయును - ద్రోణుండును - భీష్ముండును - అతిరథశ్రేష్ఠులును - పాండవసైన్యంబున యుధిష్ఠిరుండును - గుంతీ భోజుండును - సరిరథులును - భీముండును - నభిమన్యుండును - సాత్యకియును - ధృష్టద్యుమ్నుండును - ఘటోత్కచుండును - అతిరథశ్రేష్ఠులును - నకులసహదేవులును - శాంతనుండును - సమరథులును - ద్రౌపదీపుత్రపంచకంబును - ఉత్తరుండును - ద్రుపదమాత్స్యులును - శిఖండియును - దుష్టకేతుండును - మహారథులును - విన్నతుచుండీరంబువాడని నాకు వాకొననీకునూగొనవల్లకాదు పదునొకండి దక్షౌహిణులొక్కటికై యెత్తివచ్చేసినియు నొక్కడ నిమిషమాత్రంబున సంహరింపనోపు- ద్రోణుండుదివ్య

స్త్రములు - శల్యుండధర్మ దినంబును బొంది దుర్యోధనుండధర్మ
నంబు గదా యుద్ధంబు చేసి భీమసేను చేతసమసె - సకలక్షత్రియ
యాకారణంబుగ కురుక్షేత్రంబున నిర్గెరంగిన భారతయుద్ధం
బు పరిశస్త్రంబయ్యె - తొమ్మిదివేల సేనంగులు - సేనంగునకు
నూరేసి రథంబులును - అరదంబునకు వెయ్యేసి గుఱ్ఱంబులును
గుఱ్ఱంబునకు నూర్వురు కాల్వురులును నది ధర్మనందనునకు
మూలబలంబు. కురుక్షేత్రంబు యజ్ఞవేదియు జనార్దనుండు
యూపంబును. దుర్యోధనుండు పశువు - కర్ణుండు నారిస్సు
పాంచాలియరణియు - భీమసేనుండగ్ని అర్జునుండు
హోతయు - భీష్మ ద్రోణాదులాజ్యంబు - ఈ రణమ్మను యాగ
మ్మున ధర్మరాజు యజమానుడయి గాండీవంబనియెడు
స్రుక్స్రువంబుల చేత సమస్త రాజ సంఘంబులనియెడు హవ్య
ద్రవ్యంబుల హోమంబు చేయించె - యిది భారతసార
సంగ్రహంబు భారతసావిత్రియనంబరగు ఎవ్వరేనియు నిది రాత్రి
కాలమున - మధ్యాహ్నంబున సాయంసమయంబున సంకట
కాలమున భయముదోచినయెడ నీభారతసావిత్రి పఠియించిన
వారికి సకలకార్యములు సిద్ధించి - సంవత్సరోపార్జితంబులగు
దురితంబులు పోలంగు. స్వర్ణమాలి కాలంకృతములగు వేయి
ధేనువులు సత్పాత్రమున దానము చేసినఫలము గలుగునని -
వేదవ్యాస వచనము గలదు,*

వినినవారికిఁ జదివినవారికి గలిమి బలిమిఁచే
నెలమిగలిగి - పుత్త్రపౌత్త్రాభి సామ్రాజ్యవృద్ధి
గలిగి తదనంతరంబున విష్ణుసాయుజ్యంబు గలుగును.

భా ర త సా వి త్రి
సంపూర్ణము.

త్రయంబునను - కర్ణుండు దివసద్వయంబు నశ్వత్థామయర్ధ దినంబు- పాండవబలంబుల దెగటార్చిరు. అర్జునుండొక్కరుండ మనబలంబుల నర్ధనిమిషమ్మునంబరితాపించి దోలించునని చెప్పి వెండియుసంజయుండిట్లనియె * ఆదిపర్వమును - సభాపర్వమును - అరణ్యపర్వమును - విరాటపర్వమును - ఉద్యోగపర్వమును - యివియాదిపంచకంబు - భీష్మపర్వమును - ద్రోణపర్వమును - గర్ణపర్వమును - శల్యపర్వమును - సౌప్తికపర్వమును - యివి యుద్ధపంచకంబు - స్త్రీపర్వమును - శాంతిపర్వమును - అనుశాసనికపర్వమును - యివి శాంతిత్రయము - అశ్వమేధపర్వమును - ఆశ్రమవాసపర్వమును - మౌసలపర్వమును - మహాప్రస్థానికపర్వమును - స్వర్గారోహణపర్వమును ఇవియశ్వమేధపంచకంబు * ఈపదునెనిమిది పర్వములుకృష్ణద్వైపాయనుండు రచియించె - మార్గశీర్ష మాసమున శుక్లపక్షత్రయోదశిదినమున భరణీనక్షత్రమున భారత యుద్ధంబు ప్రవృత్తంబయ్యె - నందు - కృష్ణపక్ష సప్తమి దినంబున శిఖండిని ముందు నిడికొని యర్జునుండు భీష్మునిం బడ నేసె - నష్టమీదివసంబున భగదత్తుండును - నవమినాడు జయద్రథుండును - దశమినాఁ డభిమన్యుండును - యేకాదశి దినంబున సైంధవుండును - అర్ధరాత్రింబున ఘటోత్కచుండును ద్వాదశి వేకువఝామున విరాటద్రుపదులును -

ఆమధ్యాహ్నంబున ద్రోణాచార్యుండును - త్రయోదశి
దినంబున ననేక రాజసంఘంబులును చతుర్దశి మధ్యాహ్నంబున
దుశ్శాసనుండును - నా సాయంసమయంబున కర్ణుండును
రణంబునం బడిరి కేవల దుర్యోధను సైన్యంబు దైన్యంబునొంద
భేరీమృదంగాదివాద్య ఘోషంబులు లేక వీరాలాపంబులు
మాని హర్షంబులు కొఱంగి సూర్యుండు లేనిదినంబునుబోలె
చంద్రుండు లేని రాత్రిపగిదిఁ గాంతివిహీనంబయి కనుపించె
కమలపత్రంబులవంటి కన్నులుగలిగిన దుర్యోధన ముఖంబు
కళావర్జితంబై కానంబడియె . ఇట్లు కౌరవసైన్యంబు కర్ణ
రహితంబై శోభింపదయ్యె, * తదనంతరంబున - అమావాస్య
యందు శకునియు నులూకుండును - సహదేవుని చేతఁ జా
వారిరి ఆమధ్యాహ్నంబున శల్యుండు ధర్మరాజు చేతం జచ్చె-
నా సాయంసమయంబున భీమసేనుని గదాఘాతంబునం
దొడలు విరిగి దుర్యోధనుండు పడియెను - ధృష్టద్యుమ్నుండును -
శిఖండియు ద్రౌపదీపుత్రులేవురు . నా రాత్రియం దశ్వ
త్థామ చేత హతులైరి. ఇవ్విధంబున పదునెనిమిది యక్షౌహిణులు
పదునెనిమిది దినంబులు సమసె . భీష్ముం డొక్కనాడు
పదివేల గుఱ్ఱములును - వేల యేనుఁగులును - వేవురు మూర్ధా
భిషిక్తులయిన రాజులఁ జంపి సమరంబు చాలించె. భీష్ముండు పది
దివసంబులు - ద్రోణుండైదుదినంబులును - కర్ణుండు రెండుదిన

1007H